

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CXXVII. Episcopo recusante aliquem ad sacros Ordines admittere, quomodo procedendum sit? ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

inhabilis tamen est ad obtinendam Ricciul.
lib. 4. cap. 6. n. 17. per text. in cap. postulat. de clericis
excommunicat. ministrant.

- 9 Quod autem de excommunicato dictum est, eadem ratione procedit in eo qui fuerit suspensus, vel interdictus: Barbof. allegat. 72. n. 97. & 98. hi enim à beneficiis obtinendis arcentur, ita ut nec eligi, nec presentari possint; & aut Ecclesiae servit, aut administrat, quia administrando sunt irregulares: ut probat Barbof. & Garc. de benefic. par. 6. c. 14. n. 1. & sequentib. & Sed tamen in provisionibus Apostolicis fit absolutio non solum ab excommunicatione, sed etiam à suspensione, & interdicto, ad effectum consequutionis illius gratiae.
- 12 Secunda ratio principalis, quae proderat dicto Canonico, quem Episcopus excommunicaverat; ea est, quod quando excommunicatio nulla est, & injusta, nullum potest producere effectum: Covar. in dicto c. alma mater, n. 5. Garc. d. p. 7. n. 118. Idem procedit in eo cui injuste facta fuit prohibitio ingressus Ecclesiae: Barbof. dist. alleg. 53. n. 176. Sanch. consilior. moral. lib. 2. c. 2. dub. 10. n. 9.
- 13 Injustitia autem, & nullitas excommunicationis, & interdicti à choro in casu de quo agitur, consistit in eo quod praecipitanter, sine causae cognitione, nullis legitimis informationibus praecedentibus, sub praetextu delicti notorii, de quo non constabat, & in spectum appellationis sapienter interposita; Episcopus, seu ejus Vicarius processit ad interdictionem chori, donec dictus Canonicus se super delicto, de quo accusabatur, purgasset, & ulterius videns dictum Canonicum qui appellaverat, & per appellationem suspendebat effectum sententiae, seu declarationis interdicti, mandavit ut ab officiis divinis superederetur, tandemque ad declarationem & denunciationem publicam dictae excommunicationis processit: quae omnia manifestam continent injustitiam; nemo siquidem pendente accusatione suspendi debet, cap. omnipotens 4. cum ibi notatis, de accusat. & Adeo ut nec praetensa delicti notorietas hanc suspensionem justificare potuerit; quia cum ageretur de delicto facti transiens, de eo constare debebat per informationes apud acta: Fatinac. q. 2. l. n. 88. & 99.
- 15 Immo tenebatur Episcopus, seu ejus Officialis deferre appellationi per Canonicum interpositae: quia licet regulariter à sententia declaratoria excommunicationis, vel interdicti non detur appellatio suspensiva, sed tantum devolutiva, tamen hoc non procedit quando appellatio praecedat excommunicationem, prout in hoc casu cap. 1. de appellat. cap. licet, de sentent. excomm. in 6. cap. praeterea 40. de appellat. Sanch. consil. moral. lib. 3. cap. unico, dub. 32. n. 217.
- 16 Rursus à declaratione excommunicationis, aut interdicti, datur appellatio suspensiva, si lata fuerit ob non partitionem praepo facto sub comminatione excommunicationis, vel interdicti, à quo praepo & comminatione fuerat appellatum: est enim hoc casu hujusmodi suspensionis, aut interdicti declaratio nulla prorsus & invalida: Salgad. de reg. protect. p. 2. c. 5. n. 17. per text. in cap. dilecti 52. & ibi Abbas de appellat.
- 17 Haec cum ita se habeant, conclusum fuit, dictum Canonicum non debere ob hujusmodi excommunicationem tetteri, sed tamen absolutionem ad cautelam petere debere à Iudice ad quem, qui illam confirmatam requirere concedere potest, si constiterit excommunicationem esse injustam: ut notat Barbof. in cap. per suus 40. n. 2. & 3. de sentent. excomm. Cov.

in dicto cap. alma mater, p. 1. §. 12. n. 7. versic. immo licet, ubi dicit favore animae absolutionem concedi posse, non obstante appellatione.

CAPVT CXXVII.

Episcopo recusante aliquem ad sacros Ordines admittere, quomodo procedendum sit. Possessor beneficii manualis qui ratione removendus sit, tam de jure Gallico, quam ex juris communis dispositione. Epistolam decantare utrum cogipossit Subdiaconus per Episcopum. Consuetudo potest introduci super inobservantia statuti Ecclesiae: & utrum Episcopus illam revocare possit, circa collationem beneficiorum. Causae Episcoporum coram quibus Iudicibus tractandae sint, si ve civiliter, si ve criminaliter agatur.

1. Ab Episcopo recusante aliquem ad sacros Ordines admittere, datur appellatio.
2. In beneficiis manualibus non licet in Gallico possorem sine causa removere.
3. De jure communi licet removere possessorem beneficii manualis, cessante dolo.
4. In beneficiis certum Ordinem requirentibus, sufficit habitus haberi, licet non actu.
5. Epistola de jure cantari debet per Subdiaconum.
6. Sed consuetudo est in contrarium, quae servanda est.
7. Episcopus, & Synodus derogare possunt consuetudini Ecclesiae, si non sit rationalis.
8. Provisio Papae de beneficio manuali ad vitam vel ad beneficium perpetuum, si fiat ex certa sententia, & cum derogationibus opportunis.
9. Statutum Capituli per contrarium usum potest transgredi in desuetudinem.
10. Ampliatur, ut procedat etiam si statutum esset auctoritate Apostolica confirmatum.
11. In possessore juris conferendi beneficia, attenditur consuetudo & ultimus actus.
12. Pro fabrica, & ornamentis Ecclesiae, & jure capae qua pro illis solvitur, quilibet particulari agere potest.
13. Archiepiscopus non potest cognoscere de causis criminalibus majoribus, adversus Episcopos, & rumve suffraganeos intentatis.
14. Causae Episcoporum civiles, vel minores criminales tractari possunt coram Concilio provinciali vel deputatis per illud.

Orta controversia inter Capitulum Ecclesiae cujusdam Cathedralis super diversis praerogationibus Capituli, & particulari, quae situm in primis fuit quomodo sibi consulere deberet Clericus, qui in eadem Ecclesia beneficii obtinens ad sacros Ordines promoveri desiderabat, quos Episcopus si cōferre recusabat, sub diversis praetextibus, minus tamen juridicis. Cui responsum fuit ipsum debere formiter coram Episcopo comparere, ipsumque requirere de sibi sacros Ordines cōferendo, atque quod jam minores fuerat legitime consequutus, offerendo se subijcere cuicumque examini: & in casu recalcationis, aut denegationis, appellare, & recurrere ad legationem in qua obtinebit commissionem directam illi, cui ex vicinioribus Episcopis, atque quod Ecclesia

Qu. & Res. benef. Pars III. Cap. CXXVII. 15

etarsira in provincia, ad quam extendebantur facultates Legationis; hanc enim appellationem admittendam esse testatur Rot. *decis.* 10. p. 1. *diversor. Mallobr. in praxi concorsus, requisito 5. dubio 5. per totum*; Gonzales *ad regul. 8. in annotat. ad glossam 9. §. 1. n. 184. & sequentibus.*

2. Secundum dubium versabatur circa destitutionem Diaconi, & Subdiaconi dictæ Ecclesiæ capitulariter factam cum subrogatione aliorum in locum ipsorum: In qua questione certum est, quod si beneficia ista essent perpetua, talis destitutio fieri non poterit, sed solum quæstio esse potest, casu quo huiusmodi beneficia essent manualia, & amovibilia: hoc enim præsupposito, potuit Diaconus, vel Subdiaconus amoveri, dummodo iusta adesset causa: si enim causa decisset, non potuisset Diaconus, aut Subdiaconus amoveri, prout in Gallia plurimis præiudiciis declaratum fuit, & nos diximus *tom. 1.*

3. *quæst. benefic. part. 2. c. 1. §. 6. n. 15.* Verum cessante dolo, ex dispositione iuris communis admitteretur revocatio, cum removens utatur iure suo, Geminian. *in cap. cum singulari, 10. de prebendis in 6. Gratian. discept. forens. cap. 167. n. 27.*

4. Supposita autem iusta remotionis causa, sufficit quod subrogati sint in tali statu, ut possint ad subdiaconatum, & respectivè diaconatum promoveri, si aliud resulet ex statuto, maxime si talis sit Ecclesiæ consuetudo: sufficit enim in quibuscumque beneficiis Ordinem certum requiritibus, quod quis sit capax habitus, licet non ad iur. *commis. 35. de elect. in 6. Paris. de resignat. lib. 4. quæst. 9. numero 36. & 37. Setaphin. decis. 1328. numero 4.* Præsertim verò prædicta locum habent ex eo, quod tales subrogati erant in statu promotionis; nec per eos stabat, sed per ipsos, quod sine legitima causa promotionem recusabat, ut probatur in Concilio Tridentino, *sess. 24. cap. 1. de reformat. ibi, aut in tali etate, ut infra tempus a iure, & ab hac sancta Synodo statutum imitari valeat*; & tradit Barbof. *ad dictum Concil. d. c. 1. n. 3.*

5. Tertium dubium versatur circa decretum factum per Episcopum, quo mandavit quod Subdiaconus teneatur cantare epistolam in Missis maioribus. Circa quod notandum est, quod minus cārandi epistolam de iure ad solos Subdiaconos, non autem ad constitutos in minoribus Ordinibus spectat: *cap. si subdiaconus, 34. dist. 1. & cap. 3. de vita & honest. clericor. & Gloss. in verbo, Epistolam.* Hostiens. Innocent. Abb. & Anchar. qui tamen dicunt hoc male servari; prout non servatur in effectum, maxime ubi deficiunt Subdiaconi: posse tamen per simplices clericos dici lectiones matutinas, & prophetias, sed hoc debere esse sine solemnium apparatu. Verum probata consuetudine in contrarium, illa servanda est: ex Barbof. *de iure Eccles. univers. lib. 1. cap. 37. num. 31.* ubi dicit aliquibus in locis epistolam cantari per Acolytos, quod apud nos in multis Ecclesiis inferioribus observari videmus. Supposita autem hac consuetudine, nihilominus potuit Episcopus contra talem consuetudinem decretare, & pariter Synodus, in qua potest delegari consuetudini particulari aliquis Ecclesiæ: ut testatur Mallobrinus *in tract. de synodo, cap. 4. dubio 58.* (dummodo talis consuetudo non esset rationalis,) quamvis fuisset iuramento firmata, ut docet Mallobr. *loco cit. num. 4.* Sed ista consuetudo satis rationalis videtur propter generalem observantiam in his partibus in plurimis Ecclesiis; nisi tamen statutum Ecclesiæ esset in contrarium.

Sanlegerii Tom. II. Pars I.

Poterit autem dictus Subdiaconus sibi consilium, quatenus subdiaconus sit amovibilis, recurrendo ad summum Pontificem, & ab eo obtinendo provisiones dicti beneficii ad vitam, quo casu non poterit per Episcopum, vel Capitulum removeri, Paris. *de resignat. benefic. lib. 2. quæst. 1. num. 8.* dummodo provisio Pontificia facta fuerit ex certa scientia, cum derogatione statuti & consuetudinis: Paris. *ibid. n. 10. Gigas de personib. quæst. 14. n. 3. & 4.*

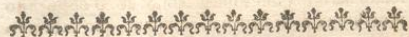
Supererat alia difficultas perita ex statuto dictæ Ecclesiæ, quo cavebatur quod jus patronatus, seu institutio Diaconi, & Subdiaconi, remaneat apud Capitulum, nec Episcopus eos sine Capitulo, nec Capitulum sine Episcopo possit instituire ullo modo, & propterea cum dubitaretur utrum solus Episcopus, aut solum Capitulum sine Episcopo possit instituire Diaconum, vel Subdiaconum, ex eo quod dictum statutum non fuerat per plures annos uls receptum, quinimò solum Capitulum absque interventu Episcopi solitum erat instituire huiusmodi Diaconos, vel Subdiaconos: Pro huius dubii resolutione distinguendum est possessorium à petitorio. Siquidem in petitorio necesse est probandum erit non usus statuti, & cum de iure statutum Capituli tolli possit per contrarium usum, & transeat in consuetudinem: Tusch. *in verbo Statutum, conclus. 454. n. 1.* Quod procedit etiam si statutum fuisset auctoritate Summi Pontificis confirmatum: ut testatur Gratian. *discept. forens. cap. 565. num. 2.* quia omnes constitutiones per Papam confirmatæ censentur sub illa conditione, quatenus moribus utentium recipiantur: ut *ibid.* probat Gratian. *¶ In possessorio tamen attendendus erit ultimus status: cap. consultationibus, de iur. patronat. Duran. decis. 377. n. 6.* & consuetudo magnam vim habet in materia collationis beneficiorum: ut tradit Rot. *decis. 100. n. 7. p. 4. recent. tom. 1.*

In eadem causa dubitatum fuit, utrum daretur actio pro solutione juris capite, quod datur per ingredientes pro ornamentis Ecclesiæ: de quo nos copiose egimus superius, *p. 1. c. 47.* Addendo quod pro istis iuribus Ecclesiæ competentibus, pro fabrica & ornamentis ipsius, quilibet particularis agere potest nomine Ecclesiæ, ex notatis per Gratian. *discept. forens. c. 358. n. 12. 13. & 14.* Ideo pro decisione huius questionis videnda sunt tradita *d. c. 47.*

Similiter dubitatum fuit, utrum Episcopus possit ad instantiam Capituli conveniri coram Archiepiscopo? Cui dubitationi responsum fuit affirmativè, quia Archiepiscopus est ordinarius iudex omnium Episcoporum suæ provincie, in causis tamen civilibus, nam quoad criminales observari debet decretum Concilii Tridentini *sess. 14. de reformat. c. 5.* videlicet ut causæ majores criminales ab ipso solo Romano Pontifice cognoscantur: minores verò in Concilio tantum provinciali terminentur. Quamvis etiam quoad civiles causas aliqui Doctores dixerint, Archiepiscopum in suffraganeos nullam habere potestatem, ut advertit Quarant. *in Sum. Bullarum, in verbo, Archiepiscopi auctoritas, n. 18. vers. Nō desunt tamen:* & videtur sentire Barbof. *in d. c. 5. sessionis 24. Concil. Triad. n. 7.* Idem Barbof. *in tract. de Episcop. c. 112. n. 15.* Vera resolutio est, causas criminales majores, quales sunt ex, in quibus Episcopi depositio, seu privatio intervenit potest, ad solum Summum Pontificem pertinere; civiles verò, vel criminales minores illorum, in Concilio tantum provinciali, vel à Deputatis per illud cognoscendas esse, & terminandas; quamvis in tali concilio minor quam decem Episcoporum numerus

B 2 inter

interveniret: ut concludit idem Barbof. in dec. Apostol. in verbo *Causa*, collectaneo 139.n.6.

CAPVT CXXVIII.

Ad quem spectat collatio beneficiorum in Ecclesiis exemptis vacantium; sicut & illorum unio, aut unionis revocatio. In beneficiis habentibus jurisdictionem annexam quæ ætas requiratur. Quando Episcopus semel nulliter, aut inutiliter beneficiū contulit, utrum possit variare, & ad secundam collationem procedere.

1. Provisio & collatio beneficiorum in Ecclesiis exemptis spectat pleno jure ad summum Pontificem.
2. Papa est Dioecesanus in Ecclesiis exemptis, & soli Papa subjectis.
3. Legatus tamen de latere beneficia Ecclesiarum exemptarum conferre potest.
4. Unio, & revocatio unionis in beneficiis Ecclesiarum exemptarum ad solam Sedem Apostolicam pertinet.
5. Etas viginti quatuor annorum completorum requiritur in Dignitate habente curam animarum annexam, idque tempore collationis.
6. In Gallia iudicatum fuit jus Regalia super beneficiis, locum etiam habere in provinciis regno noviter unitis.
7. Quando Episcopus contulit indigno, non potest alteri idoneo beneficium conferre.
8. Limita ut hoc dumtaxat locum habeat, quando collatio facta fuit ab eodem Ordinario, & eodem jure.
9. In collatione necessaria Episcopus post primam collationem inutiliter factam, non prohibetur facere secundam.
10. Item si agatur de diverso vacationis genere superveniente post primam collationem.
11. Variatio non est permessa Episcopo quando res est integra: quod quomodo procedat, exponitur.

Vacante Decanatu, qui prima Dignitas est in quadam Ecclesia Collegiali, apud Sebastianos, sive *au pays de Bresse*, Dioecesis Lugdunensis; aderant tres concurrentes, quorum Primus fuerat provisor per Eminentissimum Cardinalem Archiepiscopum Lugdunensem, qui provisor erat dumtaxat in ea ætate, in qua incapax erat ad suscipiendū sacrum presbyteratus Ordinem intra annum: Secundus provisor erat per bullas Summi Pontificis; Tertius vero electus fuerat à Capitulo ejusdē Ecclesiæ, post duos circiter menses, à dictis prima & secunda provisionibus elapsos: cumque de viribus dictarum provisionum dubitaretur, censui primum provisorum ab Archiepiscopo rejiciendum esse duplici fundamento. Primo, ex defectu potestatis dicti Domini Archiepiscopi, quia per bullam erectionis dictæ Ecclesiæ in collegiatam declaratur, Ecclesiam illam esse integrè & pleno jure exemptam ab omni potestate, & superioritate Archiepiscopi, sui Ordinarii: & ratione cujus exemptionis collatio beneficiorum ejusdem Ecclesiæ spectat ad summum Pontificem privativè: Gloss. & DD. in *Clement. unica, de suppl. neglig. pralat.* & in *Clement. unica, de rer. permut.* Rebuff. in *praxi, tit. de permut. n. 20. vers. si vero Ecclesia permutanda*, Paris. de *resig. lib. 3. q. 11. n. 2.*

Cochier de *jurisdic. in exemptis*, p. 4. q. 25. & 27. & in *tract. de permut. benefic.* p. 2. c. 3. n. 1. Aneas de Falconib. in *tract. de reservat. q. 2. principal.* n. 12. vers. *Sexta de beneficiis*. Quod intelligendum est de beneficiis exemptis, & soli Papæ subjectis, quia Papa dicitur illorum Ordinarius: cap. *authoritas*, de *privileg. in 6. cap. nulla*, distinct. 9. 3. & ibi Glossa. Cochier. d. c. 3. 4. de *permut.* Si tamen ageretur de beneficiis sitis intra Legationem, collatio posset fieri per Legatum etiam de beneficiis exemptis. Gloss. in *verb. Sedis Apostolica*, dicto c. 4. de *privileg. DD. in cap. si Abbatem* 3. 6. de *elect. in 6.* ibi, ei tamen ab alio. Paris. in dicto *tract. de resignat. lib. 7. q. 1. n. 3. 7.* Sicut unio beneficiorum exemptorum, & revocatio illius, spectat ad Solum Papam: Rebuff. in *praxi, tit. de union. revocat. n. 2.* & *super concordatis Germaniæ*, q. 12. n. 8. quia Superior exemptorum est solus Papa, vel Legatus de latere. Supradicta tamen intelligenda sunt quatenus D. Cardinalis non haberet indultum sufficiens, aut illo usus non fuisset.

Secundus defectus dictæ provisionis consistebat in defectu ætatis: quia per statuta ejusdem Ecclesiæ, seu Bullam erectionis illius in Collegiatam, constat Decanum habere jurisdictionem in foro interiori & exteriori, ita ut provisor debuisset habere ætatem viginti quatuor annorum completorum tempore provisionis; cum tamen esset in vigesimo secundo suæ ætatis anno constitutus: cap. *tam in cunctis* 7. 8. inferiora, de *elect.* & ibi Barbof. n. 6. Garc. de *benefic. p. 7. c. 4. n. 65.*

Ita ut non sit opus recurrere ad alias quæstiones, quæ in facto proponebantur, nempe utrum regule Cancellariæ locum habeant in dicta *partii de la Bresse*; & utrum in ipsa locus sit reservandus Apostolicis; in qua tamen quæstione, negotio diutius agitato, fuit aliàs declaratum provinciam regno annexas eodem jure niti, quo antiquæ regni personæ; & ideo jus Regaliæ locum habere etiam in dicta provincia de la Bresse, ut videre est apud Louet. & ibi Addent. *littera R. n. 5. 8.* & apud Tonnier. in sua collectione *arrestor. littera R. n. 80.* adeo ut prohibitum fuerit advocatis, ne contrarium de cætero consulerent: quod utrum bene, vel male fuit, meum non est judicare.

Similiter inutilis etiam erat hoc casu alia quæstio propoſita, utrum Archiepiscopus post factam semel collationem nullam, vel inutilem, posset procedere ad secundam validiorem? In qua quæstione Additio ad Louet. *littera P. n. 3. 5. in fine*, vers. *collateur ordinaire*, dicit quod si collator ordinarius contulerit beneficium personæ indignæ, consumpsit jus suum conferendi pro illa vice, adeo ut non possit amplius conferre alicui digniori: cap. *in cunctis* 7. 8. final. de *election. cap. inter dilectos* 11. de *excess. pralat.* & quod est verum, quando antea collationes factæ fuerunt ab eodem Ordinario, & eodem jure; tunc enim prima collatio impedit secundam: Rebuff. in *tract. nominat. q. 17. n. 21. vers. conobest*. Sed hoc procedit cum distinctione per nos allata *suprà*, p. 1. c. 3. n. 19. ubi hæc quæstio diffusius explicata fuit. Si enim agatur de collatione necessitaria, qualis est ea quæ fieri debet in favorē Graduatorum, & aliorum expectantium, admittitur variatio, & secunda collatio Episcopi. Similiter si ageretur de diverso genere vacationis, superveniente per mutationem, aut per mortem titularii, veluti si Ordinarius contulisset alicui, qui postea in jus vocatus fuisset ab alio provisorio de eodem beneficio, qui postea decederet lite pendente, posset Ordinarius iterum conferre alicui Tertio capaci, absque eo quod